

Identiteit en de media Een filosofische benadering

dr. Rob van Gerwen
Departement Wijsbegeerte
Universiteit Utrecht

www.phil.uu.nl/~rob

Hogeschool der Kunsten, Utrecht
January 3, 2011

Contents

1	Het Probleem	1
1.1	Narcissus	1
1.2	Proprioceptie	2
1.3	Adresseren	3
2	Samenvattend	5

1 Het Probleem

Beeldend kunstenaars hebben het moeilijk

- Musici hebben het gemakkelijk
- . . . omdat ze het moeilijk hebben
 - Ze moeten hun instrument beheersen en notatie begrijpen en uitvoeren: pas als ze dat kunnen komen esthetische kwesties op
- Beeldend kunstenaars hebben het moeilijk omdat ze . . .
 - het makkelijk hebben: *alles mag!*
 - * . . . voor hen spelen er esthetische kwesties vanaf het eerste moment: het zoeken van het materiaal . . .
- hun werk—niet alleen op de kunst, maar vooral—op zichzelf moeten bevechten
- Wat is hun identiteit?
- Ik bespreek *het uiterlijk*—de schoonheid daarvan—om duidelijk te maken dat je niet zelf over je identiteit beschikt

1.1 Narcissus

Fascinatie met spiegels en frustratie *Carravaggio: Narcissus & René Magritte: La Réproduction Interdite*

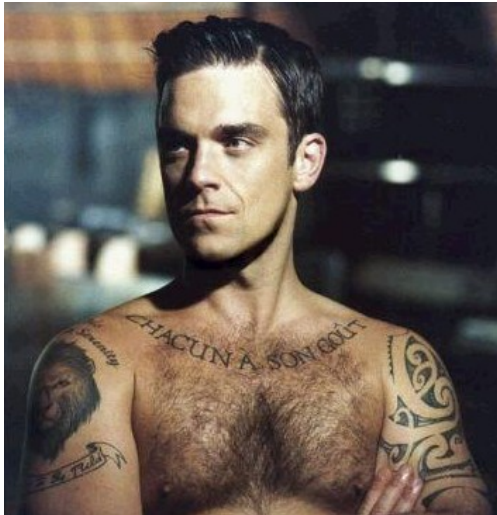

1.2 Proprioceptie

Communiceren met mode

Tattoos, piercings? *Mooi, stoer of tragisch?*

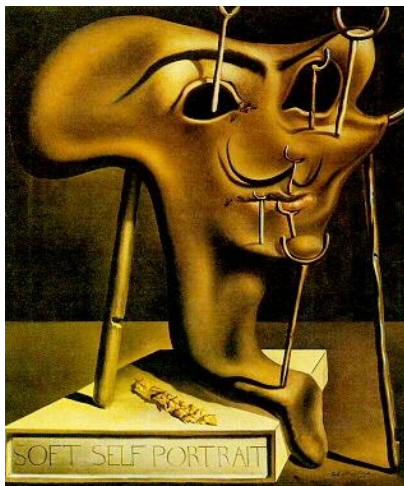
1.3 Adresseren

Gelaatsexpressie

- Kijk je buurman of -vrouw in de ogen
- Waarom doen jullie het niet?

Zelfportretten

- Salvador Dalí geeft het zelfs op, maakt er een surrealistisch grapje van

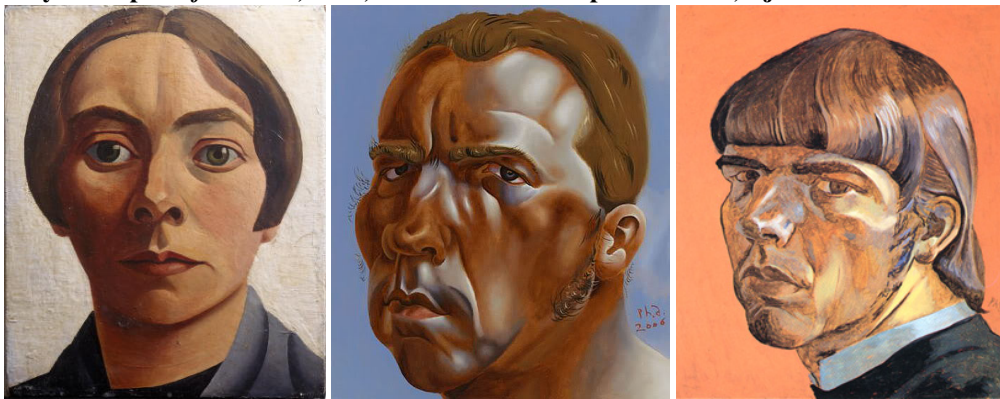

- Andere schilders tonen zichzelf met een glazige blik
- Ze krijgen het niet voor elkaar hun gezicht als expressief te zien
- Kijk zelf hoe ze staren op zoek naar hun zelf »

Zelfportretten Goya, Picasso, Cézanne

Charley Toorop: Self-Portrait, 1928, Rotterdam & Philip Akkerman, z.j. & 1989

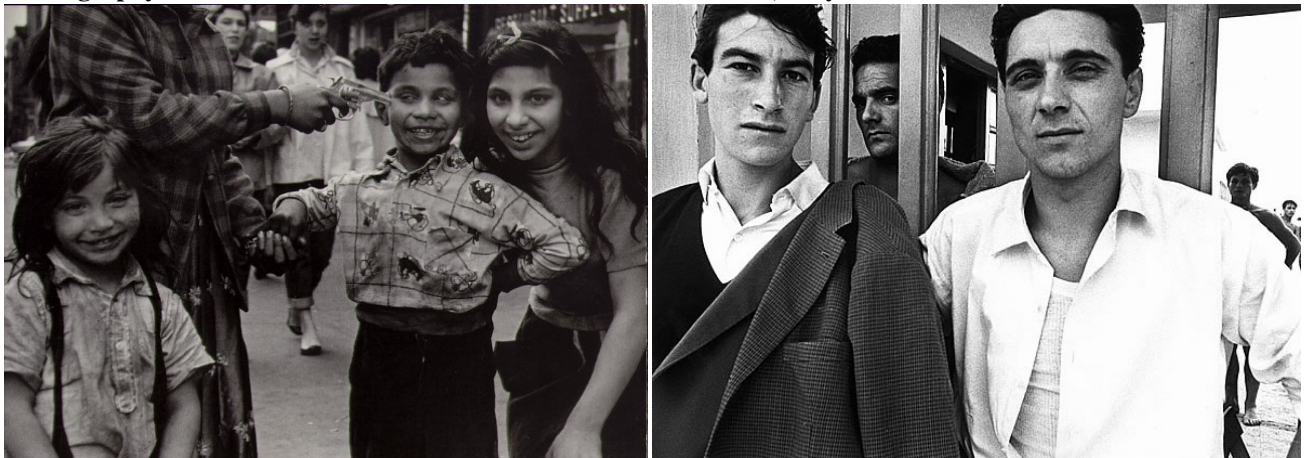
Abstract photos Heizel drama & Tsunami

Iconic Images Nick Ut, Vietnam, 1972 & “Girl with a white scarf” (Nuit et Brouillard)

Art Photography: William Klein *Gun & Entrance to the beach of Ostia, Italy*

Art Photography: Rineke Dijkstra *Kolobrzcg, Poland & Julie, The Hague*

2 Samenvattend

Samenvattend

- De afbeeldingen van mensen, zoals we die van de *media* kennen, modellen, filmsterren, definiëren onze normen van schoonheid . . .
- Maar verhouden zich niet tot ons: ze tonen geen gelaten die ons *aanspreken*
- Echt eerlijk zijn wellicht alleen de *zelfportretten*—die laten zien dat ze moeite hebben met adresseren
- Ook in de *spiegel* vinden we de criteria van onze identiteit niet—daar zien we alleen iets wat we al weten via een directere route (mijn lichaam, mijn geest)
- “Of iets staat”, of het bij jou hoort, merk je feitelijk alleen aan de reacties van *anderen*
- Eerst komt de liefde, dan de schoonheid—en dat is precies wat *Narcissus* ontdekte